

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/82/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8318203141
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8318203141.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpeného TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843 proti žalovanej: E. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. P. 7, H., o zaplatenie XXX,XX Eur s prísl. o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 5Csp/114/2018-114 zo dňa 04.04.2019 takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a v súvisiacom výroku o trovách konania.

II. Stranám sporu sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 36 Eur spolu s úrokom z omeškania 5,05% ročne zo sumy 18 Eur od 19.08.2015 do zaplatenia, 5,05% ročne zo sumy 18 Eur od 20.10.2015 do zaplatenia, v lehote do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Žalovanej vo vzťahu k žalobcovi náhradu trov konania nepriznal.

1.1. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že v danej veci mal dostatočne preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovanou bola uzatvorená zmluva o poskytovaní verejných služieb v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách.

1.2. Ďalej uviedol, že žalobe žalobcu vyhovel v časti o zaplatenie 36 Eur, keďže právny predchodca žalobcu dodal žalovanej služby a žalovaná cenu za poskytnuté služby vo výške 36 Eur neuhradila, preto súd prvej inštancie žalobe v časti zaplatenia ceny za dodané služby vo výške 36 Eur vyhovel, pretože žalovaná má povinnosť zaplatiť cenu služieb.

1.3. Mal za to, že keďže sa žalovaná dostala do omeškania so zaplatením svojho záväzku vo výške 36 Eur, žalobca má nárok aj na úrok z omeškania z tejto sumy. Súd priznal žalobcovi podľa ustanovenia § 517 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka úrok z omeškania, ktorého výška je v súlade s ustanovením § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/95 Z.z. a to podľa dátumu splatnosti jednotlivých faktúr.

1.4. Súd prvej inštancie však považoval za nedôvodnú žalobu žalobcu v časti požadovanej zmluvnej pokuty, ktorá mala byť dohodnutá v zmysle zmluvy o poskytovaní verejných služieb, a preto nárok žalobcu na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 143,01 Eur ako nedôvodný zamietol.

1.5. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, a to proti výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a proti rozhodnutiu o trovách konania.

2.1. Vo svojom odvolaní okrem iného uviedol, že spôsob, akým došlo medzi stranami k dohode o zmluvnej pokute, je individuálne dojednanie zmluvnej pokuty, a to práve s ohľadom na to, že žalovaná mala možnosť vybrať si mobilný telefón a k tomu poskytovanú službu zo širokej škály ponúkaných tovarov a služieb, k čomu je logicky napočítaná suma zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta totiž predstavuje paušalizovanú náhradu škody, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku žalovanej zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu.

2.2. Zároveň je v danom prípade výška zmluvnej pokuty paušalizovanou náhradou škody, ktorá pôvodnému veriteľovi vznikla v dôsledku nesplnenia záväzku žalovanej zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu.

2.3. Zmluvnou pokutou si žalobca zabezpečuje zároveň návratnosť poskytnutej zľavy zo stanovenej ceny poskytovanej služby alebo navrátených zariadení, ktoré boli žalovanému poskytnuté v rámci zvýhodnenej ceny.

2.4. Je teda zrejmé, že právny predchodca žalobcu určil základ výšky zmluvnej pokuty vo vzťahu k cene poskytnutého zariadenia a zľavenej cene za poskytované služby a v prípade neplnenia si svojich povinností je žalovaná povinná v podobe zmluvnej pokuty vrátiť cenové zvýhodnenie, ktoré požívala počas trvania záväzkového vzťahu.

2.5. Zdôraznil, že zmluvná pokuta bola v Zmluve vyjadrená regresívnym spôsobom.

2.6. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu preskúmal a v zmysle ustanovenia § 388 CSP ho zmenil tak, že vyhovie žalobe o zaplatenie 143,01 Eur, resp. v zmysle ustanovenia § 389 ods. 1 Civilného sporového poriadku ho zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP), bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietanými nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

5. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávaný spor aj správne právne posúdil. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobcu dopĺňa nasledovné.

6. Z obsahu súdneho spisu má odvolací súd za preukázané, že žalovaná uzatvorila s právnym predchodcom žalobcu (Slovak Telekom, a.s.) dňa 02.06.2015 Zmluvu o poskytovaní verejných služieb, v rámci ktorej bola dojednaná okrem iného aj zmluvná pokuta. Žalobca odvodzuje svoju aktívnu vecnú legitimitáciu na základe zmluvy o postúpení pohľadávok uzavretej medzi spoločnosťou Slovak Telekom, a. s. a žalobcom dňa 21.06.2017.

7. Odvolací súd oboznámením sa s obsahom predmetnej zmluvy konštatuje, že Zmluvná pokuta je dojednaná v bode 2) časti označenej ako „Nájom koncového zariadenia“ a ustanovenia o zmluvnej pokute tvorili predtlač k zmluve bez možnosti voľby jej prijatia alebo odmietnutia.

8. Zmluvná pokuta je zmluvou určená peňažná suma, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi alebo veriteľ dlžníkovi, ak dôjde k porušeniu povinností, ktoré na seba zmluvou prevzali, a to aj v prípade, ak porušením zmluvných povinností nevznikne druhej strane škoda. Jej funkcia spočíva v hrozbe zaplatiť určitú dohodnutú sumu, keď povinný svoj záväzok nesplní riadne a včas. Úlohou zmluvnej pokuty je viesť k splneniu povinností zo strany účastníkov. Zmluvnú pokutu možno dohodnúť pre prípad, že k splneniu záväzku dohodnutého v zmluve nedôjde vôbec alebo iba čiastočne, prípadne ak dôjde k porušeniu akejkoľvek zmluvnej povinnosti. Keďže záväzok z dohody o zmluvnej pokute je akcesorickým záväzkom, jeho existencia a dôsledky sa viažu na hlavný záväzok. Za predpokladu, že ku vzniku hlavného záväzku nedôjde, nemôžu nastať účinky záväzku akcesorického.

9. Vzhľadom na charakter dojednania a jeho začlenenia v texte právneho úkonu - zmluvy o poskytovaní verejných služieb, nemôžu byť žiadne pochybnosti, že zmluvná pokuta nebola dojednaná individuálne. O takéto individuálne ustanovenie by sa jednalo vtedy, keď by práve takáto časť dohody bola výsledkom dojednania zmluvných strán. O individuálnom dojednaní však nemožno hovoriť v prípade, keď si zákazník zvolí určitú formu záväzku (jednu z ponúkaných možností), avšak musí prijať celý súbor opatrení a dojednaní ustanovených v zmluve, minimálne ich nemôže vylúčiť. V tomto kontexte je zrejmé, že takáto domnelá voľba je len iluzórna a zároveň vytvárajúca „efekt bludiska ďalších záväzkov“. Odvolateľ vôbec nepreukázal opak v zmysle § 53 ods. 3 OZ, teda platí prezumpcia predpokladaná zákonom, že sa nejedná o individuálne dojednanú podmienku.

10. Odvolací súd považuje za nepochybné, že odvolateľ právo na zmluvnú pokutu odvíja od ustanovenia § 544 - §545a OZ a od spotrebiteľskej zmluvy (Zmluvy o poskytovaní verejných služieb), ktorá ako typová zmluva je uzatváraná vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy, a teda i dojednanie o zmluvnej pokute podstatným spôsobom neovplyvňuje.

11. V žiadnom prípade teda nemožno tvrdiť, že sa jedná o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie (§53 ods. 2 OZ). Žalobca ako dodávateľ zmluvnú pokutu so žalovanou ako spotrebiteľom osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je dojednaná za rovnakých podmienok vo všetkých zmluvách. Zmluvná pokuta, ktorá nebola individuálne dojednaná, lebo sa jedná o štandardnú typovú zmluvu, a ktorá spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, je v rozpore s ochranou práv spotrebiteľa, ako aj v rozpore s Chartou základných práv Európskej únie (čl. 98), podľa ktorého v záujme naplnenia jedného zo základných práv Európskej únie politiky štátov je zabezpečiť vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, a preto je potrebné využiť všetky efektívne prostriedky ochrany spotrebiteľa, aby sa zvyšovala dôvera spotrebiteľov v trh, aby neprimerané postupy spotrebiteľov na trhu nezaťažovali. Žalobca ako osoba podnikajúca na trhu elektronických komunikácií má odbornú prevahu nad spotrebiteľmi, ktorým svoje služby poskytuje, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k spotrebiteľom sa bude správať s náležitou odbornou starostlivosťou. Dojednaná zmluvná pokuta je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. V zmysle ust. § 53 ods. 5 OZ je neplatná. Z neplatnej zmluvnej podmienky tak nevzniklo žalobcovi právo na plnenie a žalovanej povinnosť plniť. Pre posúdenie dojednania zmluvnej pokuty ako zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve z hľadiska jej neprijateľnosti nie je podstatné, či reálne dôjde k porušeniu povinnosti.

12. Vzhľadom na odvolateľom citované spisové značky rozhodnutí iných okresných súdov, súd považoval za nevyhnutné, aby zaujal stanovisko k aktuálnej rozhodovacej činnosti súdov a vysporiadal sa s otázkou prijateľnosti alebo neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorou došlo k dohode o regresívnej zmluvnej pokute. Pokiaľ sa týka poukazu odvolateľa na rozhodnutia iných súdov, resp. senátu rovnakej inštancie, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že predmetná zmluvná pokuta bola vyhlásená za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti rozsudkom Okresného súdu Žilina č.k. 6Csp/59/2018 zo dňa 28.9.2018. Rovnako z titulu tejto podmienky nebolo dodávateľovi priznané plnenie a žaloba bola v tejto časti zamietnutá napr. rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 5CSp/66/2016 zo dňa 30.3.2017, rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 6Csp/133/2017 zo dňa 30.8.2018 či rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová ves č.k. sp/469/2017 zo dňa 22.3.2018, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 20Co/170/2016 zo dňa 26.09.2017, sp.zn. 20Cop/12/2017 zo dňa 28.02.2017.

13. Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

14. Je nepochybné, že neuhradením za služby zo strany žalovanej bola aktivovaná zmluvná pokuta, podľa bodu 2) časti „Nájom koncového zariadenia“ zmluvy.

15. V danej veci je významné rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 22Co/45/2018 zo dňa 17.5.2018, ktoré v bode 21 a 22 judikovalo neprijateľnosť zmluvnej pokuty aj pre paušálne dojednanie zmluvnej pokuty umožňujúce zníženie výšky zmluvnej pokuty, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinnosti, ani výšku dlhu spotrebiteľa vzniknutého porušením záväzku, predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku, nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu.

16. Odvolací súd poukazuje na konštantnú aplikačnú prax Krajského súdu v Prešove a hlavne na rozsudok sp. zn. 7Co/36/2015 z 27.4.2015 a 20Co/205/2015 zo dňa 28.4.2016 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 6Co/103/2015 - 62 zo dňa 26.1.2016 bolo konštatované, že rešpektovanie zákonného zákazu používania neprijateľných zmluvných podmienok sa vzťahuje aj na súdne konania, v ktorých si dodávatelia v čase ich vyhlásenia už uplatňujú plnenia z nich. Odvolací súd dáva do pozornosti skutočnosť, že v prípade navrhovateľa ide o opakované judikovanie ním upravenej zmluvnej podmienky upravujúcej identický právny vzťah so spotrebiteľmi ako neprijateľnej. Správanie sa právnickej osoby v obchodných a iných vzťahoch zodpovedajúce čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti je dôležité pre kvalitu verejného života.

17. Vzhľadom na upravenú povinnosť zdržať sa používania zmluvnej podmienky, ktorá bola určená za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti alebo nepriznanie plnenia dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky v § 53a Občianskeho zákonníka, odvolací súd považoval všetky námietky odvolateľa uvedené v odvolaní za neopodstatnené.

18. Žalobca namiesto porušovania zákazu ďalšieho používania neprijateľnej zmluvnej podmienky ju naďalej používa tak, že z nej uplatňuje na súde práva.

19. Žalovaná tým, že nezaplatila 167,24 Eur za poskytnuté služby, mala zaplatiť 143,01 Eur (zmluvnej pokuty), teda takmer rovnakú sumu ako za neuhradenú cenu za poskytnuté služby, čo je neakceptovateľné a je typickým prípadom neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

20. Absenciou spravodlivej úpravy sa stávajú ustanovenia zmluvy, ktoré porušujú práva spotrebiteľa alebo nerefektujú na poctivý vzťah zákazník - predajca, neprijateľnými, a teda aj neplatnými. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že nijako nespochybňuje význam zmluvnej pokuty a uznáva účelnosť, pokiaľ ide však o spotrebiteľský vzťah, musí ísť o takú dohodu o zmluvnej pokute, ktorá obstoje v rámci povinnej súdnej kontroly neprijateľných podmienok so zreteľom na povahu, obsah a všetky osobitosti právneho úkonu, so zreteľom na vzájomné práva a povinnosti účastníkov spotrebiteľskej zmluvy a v neposlednom rade i so zreteľom na sankcionovanie nesplnenia povinností na strane oboch účastníkov zmluvy.

21. Ak je zmluvná podmienka neprijateľná voči určitému počtu spotrebiteľov, musí sa absolútna neplatnosť zmluvnej podmienky vzťahovať na všetkých účastníkov právneho úkonu, v ktorom je takáto neplatná zmluvná podmienka použitá.

22. Vzhľadom k tomu, že zmluvná pokuta je dojednaná ako súčasť spotrebiteľskej zmluvy, na ktoré sa vzťahuje okrem iných predpisov i osobitná úprava v Občianskom zákonníku, a to v § 52 a nasl. ustanovení OZ a neprimerane vysoká zmluvná pokuta nerefektujúca na charakter, rozsah a závažnosť porušenej povinnosti je sankcionovaná absolútnou neplatnosťou takejto dojednania ako neprijateľná zmluvná podmienka v spotrebiteľských zmluvách, preto nie je možné využiť tzv. moderačné právo upravené v § 545a OZ.

23. Neprijateľná podmienka je neplatná ako taká, preto nemožno znižovať - moderovať neplatne dojednanú zmluvnú pokutu. Moderačné právo je možné používať výnimočne len pri mimoriadne tvrdom a neadekvátnom dopade zmluvnej pokuty, výhradne však len pri platných úkonoch. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na Rozsudok ESD vo veci C-618/10 Banco Espanol de Crédito SA/Joaquín CalderónCamino podľa ktorého, vnútroštátny súd nemôže zmeniť obsah nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom a ak vnútroštátny súd konštatuje, že ide o takú podmienku, je povinný ju iba neuplatniť. Rozsudky ESD a ESLP sú pre súd záväzné a tvoria súčasť materiálneho práva.

24. Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04). Odvolací súd so zreteľom na žalobcom uplatňované nároky, vyplývajúce z neplatných právnych úkonov, teda neprijateľných zmluvných ustanovení vo vzťahu k takto dojednanej zmluvnej pokute, nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami, ktoré nemohli spôsobiť zmenu právneho posúdenia veci.

25. S poukazom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a v súvisiacom výroku o trovách konania ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalovaná bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalobcovi ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol.

27. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).